

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำขยายภาษาถิ่นเหนือในเพลงของ จรัส มโนเพ็ชร

นิลวดี เทพภาพ

นักศึกษาศาสาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำขยายในภาษาถิ่นเหนือที่ปรากฏในเพลงของ จรัส มโนเพ็ชร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลคำขยายภาษาถิ่นเหนือที่ปรากฏในเนื้อเพลงโพล์คของคำเมืองของจรัส มโนเพ็ชร จำนวน 19 เพลง ผลการศึกษา พบว่า มีการใช้คำขยาย 5 ลักษณะ ได้แก่ คำนามที่ขยายคำนาม คำคุณศัพท์ที่ขยายคำนาม คำพิเศษที่ขยายคำกริยา คำบอกผู้ทำร่วมที่ขยายคำกริยา และคำบอกการเข้าร่วมที่ขยายคำกริยา

ลักษณะการใช้คำขยายที่ปรากฏในข้อมูลพบจำนวนทั้งสิ้น 35 คำ มีลักษณะการใช้คำขยาย 5 ลักษณะโดยพบคำขยายที่ปรากฏมากที่สุด คือ การใช้คำคุณศัพท์ที่ขยายคำนาม จำนวน 21 คำ คิดเป็นร้อยละ 60 ลำดับที่สอง คือ คำพิเศษที่ขยายคำกริยา 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 20 ลำดับที่สาม คือ คำนามที่ขยายคำนาม คิดเป็นร้อยละ 14.28 ลำดับที่สี่ และลักษณะคำขยายที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ การใช้คำบอกผู้ทำร่วมที่ขยายคำกริยา และคำบอกการเข้าร่วมที่ขยายคำกริยาปรากฏจำนวนอย่างละ 1 คำคิดเป็นร้อยละ 2.86

คำสำคัญ : ภาษาถิ่นเหนือ, คำขยาย, ภาษาในเพลง

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

The northern local language adjuncts in the lyrics of Jarun Manopet Nilwadee Teppab

A student of the Thai Language Branch in the Department of Humanities
The Faculty of Humanities and Social Sciences of Suan Sunan Rajabhat University

ABSTRACT

This article aimed at the study of the adjuncts used in the northern local language which appeared in the lyrics of Jarun Manopet. The study was implemented by collecting data of the northern local language adjuncts appearing in the ten folk songs sung by Jarun Manopet. The study result found that there were five characteristics of using adjuncts which were Noun that modified Noun, Adjective that modified Noun, Adverb that modified Verb, the contributor that modified Verb and the indicator of the contribution that modified Verb.

For the adjunct usage characteristics which appeared in the data, there were altogether 35 words being found. The characteristic that appeared the most was Adjective that modified Noun. There appeared 21 words which was considered 60%. The second most was Adverb that modified Verb. There were 7 words which was considered 20%. The third most was Noun that modified Noun which were found 14.28%. The fourth and the adjunct characteristic which appeared the least was the indicator of the contributor that modified Verb and the indicator of the contributor that modified Verb.

Keywords : northern local language or northern dialect, adjunct, language in the lyric

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

เพลงคำเมือง เป็นบทเพลงที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาถิ่นเหนือ มีจุดเริ่มต้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาจากเพลงพื้นบ้านภาคเหนือ (พรพรรณวรรณภา: 2542) แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. เพลงลูกทุ่งคำเมือง (พ.ศ. 2497-2498) วงดนตรีไทยสากลเริ่มมีการก่อตั้งในเชียงใหม่ คือ วงลูกระมิงค์ วงดาวเหนือ วงดุริยะเวียงพิงค์ ต่อมาเรียกว่า วงดนตรีลูกทุ่ง

2. เพลงโฟล์คของคำเมือง เริ่มต้นประมาณต้นปี พ.ศ. 2520 เมื่อเพลงลูกทุ่งคำเมืองได้รับความนิยมน้อยลง เนื่องจากได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมจากตะวันตก จึงนิยมดนตรีโฟล์คของมากขึ้น และให้ความหมายคำว่า โฟล์คของ หมายถึง เพลงพื้นบ้าน ซึ่งมีการร้องและการเล่นดนตรีแบบเรียบง่าย โดยใช้กีตาร์โปร่งเม้าต้ออแกน และแบนโจเป็นเครื่องดนตรีประกอบ

3. เพลงสตริงคำเมือง เมื่อเพลงโฟล์คของได้รับความนิยมมากขึ้น จึงมีผู้ริเริ่มตั้งวงดนตรีในอีกลักษณะหนึ่ง คือ วงสตริงคำเมือง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากวงดนตรีแนวป๊อป เพลงสตริงคำเมือง ได้รับความนิยมมากในระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับประเทศ

4. เพลงเมตเลย์คำเมือง (พ.ศ. 2527) คือ การนำเพลงคำเมืองที่ได้รับความนิยมในอดีตมาบันทึกเสียงและเรียบเรียงใหม่

จรัล มโนเพ็ชร ศิลปินชาวล้านนาที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง เขาได้เรียนรู้วัฒนธรรมด้านดนตรีในต่างประเทศหลายแนว คือ คันทรี่ โฟล์ค และ บลูส์ จึงได้นำความรู้ด้านดนตรีมาปรับปรุงและอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านล้านนาให้เข้ากับยุคสมัยใหม่มากขึ้น โดยนำเพลงพื้นบ้านล้านนาแบบดั้งเดิม มาผสมผสานกับแนวดนตรี

แบบตะวันตกกับเนื้อร้องที่เป็นคำเมืองหรือภาษาถิ่นเหนือ

ภาษาถิ่นเหนือเป็นภาษาที่ชาวไทยภาคเหนือใช้สื่อสารกันมาในอาณาจักรล้านนา ตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน เช่น การใช้คำขยาย อุดม รุ่งเรืองศรี (2534) กล่าวว่า คำวิเศษณ์ในภาษาล้านนาหรือคำขยายของภาษาถิ่นเหนือมีใช้งานเป็นจำนวนมาก ในกลุ่มคำเหล่านี้มีทั้งจำพวกที่คล้ายกับที่ปรากฏอยู่ในระบบของภาษาไทยมาตรฐาน เช่น

คำว่า แวบ แปลว่า ยุบลง เช่น พงยุบ

คำวิเศษณ์ในภาษาไทยล้านนานอกจากจะใช้ขยายคำโดยทั่วไป ยังมีคำชนิดหนึ่งที่ไม่มีความหมายในตัวเองแต่เมื่อใช้ขยายคำแล้วจะให้ความหมายได้ชัดเจน (sound symbolism) คำวิเศษณ์นี้มีกปรากฏเป็นกลุ่ม เช่น

คำว่า ปิกกะดิก แปลว่า ลักษณะของขนาดเล็กที่พลิก

คำว่า เบิกกะเด็ก¹ แปลว่า ของขนาดใหญ่ที่พลิกหรือกระดกขึ้น

คำขยายในภาษาถิ่นเหนือมีลักษณะพิเศษที่บอกรายละเอียดของคำนามหรือคำกริยาที่เป็นคำหลักช่วยให้ผู้ฟังได้เห็นภาพวิถีชีวิตของชาวล้านนาอย่างชัดเจน ซึ่งคำขยายเหล่านี้ช่วยให้บทเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร มีความไพเราะและมีลักษณะชัดเจนมากขึ้น เช่น คำว่า “ควายแม่ว่อง” เป็นคำขยาย ที่มาขยายคำนามหลัก อย่างคำว่า ควาย หมายถึง ลักษณะเขาควายตัวเมียที่โค้งงอ

¹ การเติมเครื่องหมายไม้ไต่คู้ (ˊ) จะเขียนกับคำที่มีเสียงสั้นซึ่งไม่ได้เขียนตามธรรมเนียมนิยมในภาษาไทยมาตรฐาน (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2534)

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

แสดงว่าควายตัวนั้นมีอายุมากแล้ว ซึ่งทำให้เห็น
ภาพพรายละเอียดของควายที่ชัดเจนขึ้น

จากตัวอย่างดังกล่าวนี้ ทำให้เห็นว่าเพลงของ
จรัล มโนเพ็ชร มีการใช้คำขยายในภาษาถิ่นเหนือ
ที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งช่วยเพิ่มความหมายของคำ
ทำให้ผู้ฟังได้เห็นภาพการเล่าเรื่องผ่านเพลงได้
อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลคำขยาย
ภาษาถิ่นเหนือของ จรัล มโนเพ็ชร อัลบั้มโฟล์ค
ของคำเมือง ชุดอมตะ 1 และอัลบั้มโฟล์คของคำ
เมืองชุดอมตะ 2

2. เพื่อศึกษาคำขยายในภาษาถิ่นเหนือที่
ปรากฏในเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร

ขอบเขตของการวิจัย

รวบรวมข้อมูลคำขยายภาษาถิ่นเหนือใน
อัลบั้มโฟล์คของคำเมือง ชุดอมตะ 1 และอัลบั้ม
โฟล์คของคำเมือง ชุดอมตะ 2 รวม 19 เพลง ซึ่ง
เป็นผลงานที่ใช้ภาษาถิ่นเหนือถ่ายทอดเรื่องราว
วิถีชีวิตของชาวล้านนา ดังนี้

1. โฟล์คของคำเมืองชุดอมตะ 1 ได้แก่
 - 1.1 น้อยใจยา
 - 1.2 เสเลเมา
 - 1.3 ลืมอายแล้วกา
 - 1.4 คนสิ่งตั้ง
 - 1.5 ผักกาดจอบ
 - 1.6 สาวมอเตอร์ไซค์
 - 1.7 อ้อยคำ
 - 1.8 ของกินคนเมือง
 - 1.9 พี่สาวครับ
2. โฟล์คของคำเมืองชุดอมตะ 2 ได้แก่

- 2.1 ก่ายง่า
- 2.2 แอ้วสาว
- 2.3 คนแหลวแตว
- 2.4 ลานนา
- 2.5 ลักเตี้ยว
- 2.6 จิ๊กโก๋สะมังเค็ม
- 2.7 เป็นฮักตัว
- 2.8 หยุบมือกำ
- 2.9 บ้านป่าเมืองตอย
- 2.10 แก่งเนี้ยว

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

บทความนี้เป็นการศึกษาลักษณะของคำ
ขยายในภาษาถิ่นเหนือ ผู้วิจัยใช้แนวคิดและ
ทฤษฎีของ นววรรณ พันธุเมธา (2558, หน้า 37-
88) เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์คำขยาย ซึ่ง
ให้ความหมายไว้ว่า

คำขยาย หมายถึง คำที่ใช้ขยายคำหลักหรือ
ขยายคำขยายด้วยกันเอง โดยให้การจำแนกเป็น
4 ประเภท ดังนี้

1. คำที่ขยายได้ทั้งคำนามและคำกริยา ซึ่ง
ประกอบด้วยคำที่ใช้ขยายคำนามและคำกริยา
 2. คำที่ขยายคำนาม ประกอบไปด้วยคำที่
ใช้ขยายคำนาม
 3. คำที่ขยายคำกริยา ประกอบไปด้วยคำที่
ใช้ขยายคำกริยา
 4. คำที่ขยายคำขยาย ประกอบไปด้วยคำที่
ใช้ขยายคำขยาย
- อุดม รุ่งเรืองศรี (2534, หน้า ช-ญ) กล่าวถึง
ระบบคำของภาษาถิ่นเหนือทั้งที่เป็นคำพยางค์
เดียวหรือหลายพยางค์มีลักษณะเช่นเดียวกับ
ภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งแยกประเภทของคำได้
ดังนี้ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำปฏิเสธ คำแสดง คำถาม คำลงท้ายประโยค และมืองค์ประกอบอื่นๆ ที่เหมือนกับภาษาไทยมาตรฐาน

คำนาม ในภาษาถิ่นเหนือมีหน้าที่เช่นเดียวกับคำนามในภาษาไทยมาตรฐาน และมีคำนามอีกกลุ่มหนึ่งที่ใช้เฉพาะในภาษาถิ่นเหนือ เช่น แมงงน แปลว่า แมลงวัน

คำสรรพนาม ที่ใช้ในภาษาถิ่นเหนือมีรูปคำคล้ายกับคำสรรพนามในภาษาไทยมาตรฐาน และมีคำสรรพนามที่ใช้เฉพาะในภาษาถิ่นเหนือ เช่น ข้าเจ้าแปลว่า ดิฉัน

คำวิเศษณ์ ในภาษาไทยถิ่นเหนือหรือภาษาถิ่นเหนือ มีอยู่ในการใช้งานเป็นจำนวนมาก ในกลุ่มคำวิเศษณ์นี้มีทั้งจำพวกที่คล้ายกับที่ปรากฏอยู่ในระบบของภาษาไทยมาตรฐานภาษาไทยมาตรฐาน เช่น

คำว่า ม่วน แปลว่า ดี, เพราะ, สนุกสนาน คำวิเศษณ์ในภาษาไทยถิ่นเหนือนอกจากจะใช้ขยายคำโดยทั่วไป ยังมีคำชนิดหนึ่งที่ไม่มีความหมายในตัวเองแต่เมื่อใช้ขยายคำแล้วจะให้ความหมายได้ชัดขึ้น (sound symbolism) คำวิเศษณ์นี้มักปรากฏเป็นกลุ่ม เช่น

คำว่า ปิกกะดิก แปลว่า ลักษณะของขนาดเล็กที่พลิก

คำว่า เป๊กกะเด๊ก² แปลว่า ของขนาดใหญ่ที่พลิกหรือกระดกขึ้น

คำปฏิเสธ มักใช้คำว่า บ่ เป็นคำหลัก และอาจใช้คำปฏิเสธเป็นกลุ่ม เช่น บ่ามา แปลว่า ไม่มา

² การเติมเครื่องหมายไม้ไต่คู้ (̣) จะเขียนกับคำที่มีเสียงสั้นซึ่งไม่ได้เขียนตามธรรมเนียมนิยมในภาษาไทยมาตรฐาน (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2534)

คำแสดงคำถาม มีหน้าที่ด้านไวยากรณ์เหมือนกับภาษาไทยมาตรฐาน แต่มีเสียงที่เพี้ยนไปอยู่บ้าง เช่น อ้ายกินข้าวกับหยัง แปลว่า พี่กินข้าวกับอะไร

คำลงท้าย เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของภาษาถิ่นเหนือ คือการใช้คำลงท้ายที่นับนวล เช่น คำว่า เน่อ, ก่า

คำประสม ในภาษาถิ่นเหนือมีทั้งคำประสมที่ใช้เป็นคำนามและคำกริยา โดยมากคำประสมนั้นมักจะเพิ่มลักษณะเฉพาะของคำนั้น ๆ ให้ชัดขึ้น เช่น ขอนผี แปลว่า ซากศพ

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้มุ่งศึกษาคำขยายในภาษาถิ่นเหนือที่ปรากฏในบทเพลงของ จรัส มโนเพชร โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

วิธีการเก็บข้อมูล

รวบรวมข้อมูลเนื้อเพลงโพล์คของคำเมืองของจรัส มโนเพชร โดยเลือกเฉพาะข้อมูลที่มีคำขยายในภาษาถิ่นเหนือเท่านั้น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยตรวจสอบคำภาษาถิ่นเหนือโดยใช้พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ของอุดม รุ่งเรืองศรี และให้ความหมายของคำภาษาไทยมาตรฐานจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

2. รวบรวมคำขยายในภาษาถิ่นเหนือแล้วผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะของคำขยายว่าเป็นชนิดใดวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของ นววรรณ พันธุเมธา (2558) ซึ่งผู้วิจัยศึกษาเฉพาะคำขยายที่ใช้ขยายคำนามและคำกริยา ซึ่งเป็นคำหลักเท่านั้น

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3. สรุปสัดส่วนร้อยละของคำขยายแต่ละ
ลักษณะที่พบในบทเพลงของ จรัล มโนเพ็ชร โดย
ใช้สูตรการหาร้อยละ ดังนี้

$$\text{สูตร การหาร้อยละ} = \frac{n \times 100}{N}$$

n หมายถึง จำนวนของคำที่พบ

N หมายถึง จำนวนของคำทั้งหมด

4. เรียบเรียง นำเสนอผลการศึกษา โดย
อธิบายความหมายของคำศัพท์ภาษาถิ่นเหนือ
จำแนกและอธิบายลักษณะการใช้คำขยาย
นำเสนอผลการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนาและใช้
สถิติร้อยละเสนอข้อมูลในเชิงปริมาณประกอบ

5. สรุป อภิปรายผลการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์คำขยายในบทเพลงของ
จรัล มโนเพ็ชร 19 เพลง พบว่า คำขยายปรากฏ
ทั้งสิ้นจำนวน 35 คำ และลักษณะการใช้คำขยาย
5 ลักษณะ ดังนี้

1. คำนามที่ขยายคำนาม
2. คำคุณศัพท์ที่ขยายคำนาม
3. คำพิเศษที่ขยายคำกริยา
4. คำบอกผู้ทำร่วมที่ขยายคำกริยา
5. คำบอกการเข้าร่วมที่ขยายคำกริยา

1. **คำนามที่ขยายคำนาม** เป็นคำที่ช่วย
ขยายคำนาม ช่วยเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับ
สถานที่ เวลา เจ้าของ มีตำแหน่งอยู่ด้านหลังของ
คำที่ต้องการขยาย อาจมีคำเชื่อมอยู่ระหว่างกลาง
หรือไม่ก็ได้

(1) “...ลิ้มควายแม่ว่องลิ้มแม่ซ้องดี
เกยใส่ปล้ำ มาก็คัดสันโตจา จากบ้าน
นาปอบบ่แลบเปลียว...”

(เพลงลิ้มอ้ายแล้วกา)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ
คำว่า แม่ว่อง

คำว่า แม่ว่อง ในบทเพลงที่กล่าวมานี้
หมายถึง เป็นลักษณะเขาควายตัวเมียที่โค้งงอ
แสดงว่าควายตัวนั้นมีอายุมากแล้ว ซึ่ง
(พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่
2 อักษร พ ถึง ฮ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี
พ.ศ. 2533) ให้ความหมาย คำว่า ว่อง หมายถึง
น. โง่ง, เป็นงอโค้ง ซึ่งเป็นคำนามที่มาขยาย
คำนาม คือ คำว่า ควาย ช่วยเพิ่มรายละเอียดให้
เห็นลักษณะของ ควาย เด่นชัดขึ้น

(2) “...บ่เกยฮักไผเลยในใจฉันนี้ ก่อ
ว่าจะฮักอื่น้อง ก็กลัวเจ้าของเป็นมี
อื่น้องสาวจิมี่กูแล้วกา...”

(เพลงคนสิ่งตึง)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า
สาวจี้

คำว่า อื่น้อง หมายถึง น.น้อง คำที่ขยายหนุ่ม
ใช้เรียกหญิงสาวที่อายุน้อยกว่าตน มีความหมาย
ในเชิงเกี่ยวพาราสีได้ด้วย (พจนานุกรมล้านนา-
ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 2 อักษร พ ถึง ฮ
รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533)

คำว่า สาวจี้ หมายถึง น.สาวรุ่น, สาวพรหมจารี
(พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่
2 อักษร พ ถึง ฮ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี
พ.ศ.2533) ซึ่งเป็นคำนามที่มาขยายคำนามช่วย

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ขยาย คำว่า อี๋น้อง ให้เห็นเพศสภาพ และวัยอย่าง เฉพาะเจาะจง

(3) “...อ้อยคำคนแก่ ท่าทางใจดี ลูก
ผิวป้อมี อยู่ตัวคนเดียว มะแลงแดด
อ่อน อ้อยคำกำเคียว เกี่ยวผักบุงใส่
บุงกลางหนอง...”

(เพลงอ้อยคำ)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า
คนแก่

คำว่า อ้อยคำ หมายถึง น.ชื่อบุคคลที่กล่าวถึง
ในเพลงอ้อยคำ

คำว่า คนแก่ หมายถึง น.ผู้ที่มีอายุมาก หรือ
วัยชรา (ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554) เป็น
คำนามที่ขยายคำนาม ซึ่งช่วยขยายรายละเอียด
คำว่า อ้อยคำ ให้เห็นสภาพของวัยอย่างเฉพาะเจาะจง

(4) “...อู่เล่นป่าตายเนื้ออินายคนดี
อ้ายเป็นบ่าวจี บ่าวเจ้อคนดีเนื้อ
นาย...”

(เพลงแอ้วสาว)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า
บ่าวจี

คำว่า อ้าย หมายถึง น.พี่ชายคนโต คำที่ใช้
เรียกชายที่มีอายุมากกว่าตน หรือ สรรพนามที่
ชายเรียกตนเองเมื่อพูดกับผู้มีอายุน้อยกว่า
(พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่
2 อักษร พ ถึง ฮ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี
พ.ศ. 2533)

คำว่า บ่าวจี หมายถึง น.หนุ่มวัยแรกรุ่น
(พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่

1 อักษร ก ถึง ฝ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี
พ.ศ.2533) เป็นคำนามที่มาขยายคำนาม ซึ่งช่วย
ขยายคำว่า อ้าย ให้เห็นสภาพของวัยอย่าง
เฉพาะเจาะจง

(5) “...กั้วเป็นบ่าวเฒ่าอ้ายใจปัด
อ้ายใจปัดอัยากกินบุรีกับเมียง...”

(เพลงแอ้วสาว)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า
เฒ่า

คำว่า บ่าว หมายถึง น.ชายโสด, ชายที่มีอายุ
พ้นวัยเด็ก (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้า
หลวง ตอนที่ 1 อักษร ก ถึง ฝ รวบรวมโดย อุดม
รุ่งเรืองศรี พ.ศ.2533)

คำว่า เฒ่า หรือ เก้า หมายถึง น. แก่ มีอายุมาก
(พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่
1 อักษร ก ถึง ฝ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี
พ.ศ.2533) เป็นคำคุณศัพท์ซึ่งช่วยขยาย คำว่า
บ่าว ซึ่งช่วยแสดงสภาพของวัยและเพศอย่าง
เฉพาะเจาะจง

2. คำคุณศัพท์ที่ขยายคำนาม ใช้ขยาย

คำนามเพื่อ ช่วยแสดงสภาพหรือคุณสมบัติให้
ชัดเจน มีตำแหน่งอยู่ด้านหลังของคำที่ต้องการขยาย

(1) “...เสเลเมาป่าเตว่เป๊กเซ็ก
ข้ามน้ำเล็กก็ปัดขอตสาย โลง...”

(เพลงเสเลเมา)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ
คำว่า เป๊กเซ็ก, เล็ก

คำว่า เสเลเมา หมายถึง น.ชื่อตัวละครใน
เพลง เสเลเมา

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำว่า บ่าเตว หรือ บ่าเตียว หมายถึง ว. เดียวนี้, เวลา (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 1 อักษร ก ถึง ฝ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533)

คำว่า เป็กเซ็ก หมายถึง ว.ยุ่งเหยิง พระรุงพระรัง เป็นคำคุณศัพท์ซึ่งช่วยขยายคำว่า เสเลเมา ให้เห็นสภาพของบุคคลนั้นมีสภาพยุ่งเหยิง

คำว่า เลิก หรือ เลิก³ หมายถึง ว.เลิก (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 2 อักษร พ ถึง ฮ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ.2533) เป็นคำคุณศัพท์ที่มีตำแหน่งอยู่หลังคำนาม ซึ่งช่วยขยาย คำว่า น้ำ เพื่อแสดงถึงลักษณะของระดับน้ำที่มีความลึก

(2) “...เหน็บดอกปีกซึกมาแปงตำ เหล็ก ก่าแล...”

(เพลงเสเลเมา)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า ปีกซึก

คำว่า เหน็บดอก หมายถึง ก. นำดอกไม้มาทัดหูหรือที่มวยผม (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 2 อักษร พ ถึง ฮ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533)

คำว่า ปีกซึก หมายถึง ว.มีลักษณะเล็กๆ น้อยๆ เป็นคำคุณศัพท์ซึ่งช่วยขยาย คำว่า ดอก แสดงให้เห็นลักษณะของดอกชนิดหนึ่งที่มีขนาดเล็ก

³ การเติมเครื่องหมายไม้ไต่คู้ (ˊ) จะเขียนกับคำที่มีเสียงสั้นซึ่งไม่ได้เขียนตามธรรมเนียมนิยมในภาษาไทย มาตรฐาน (อุดม รุ่งเรืองศรี, 2534)

(3) “...ตัวอ้ายเกิดมาเป็นคนยากไร้ บ่เกยฮักไผเลยในใจนี้ก่อว่าจะฮัก อีน้อง ก็กลัวเจ้าของเป็นมี อีน้องสาวจี่มีกู่แล้วกา...”

(เพลงคนสิ่งตึง)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า ยากไร้

คำว่า ตัว หมายถึง น.แก, เธอ สรรพนามที่คนสนิทกันใช้เรียกแทนชื่อ(พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 1 อักษร ก ถึง ฝ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533) ซึ่งในบทที่ดังกล่าวนี้หมายถึง ตัวเอง, ตนเอง

คำว่า อ้าย หมายถึง น.พี่ชายคนโต คำที่ใช้เรียกชายที่มีอายุมากกว่าตน หรือ สรรพนามที่ชายเรียกตนเองเมื่อพูดกับผู้มีอายุน้อยกว่า (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 2 อักษร พ ถึง ฮ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533)

คำว่า ยากไร้ หมายถึง ว.ยากจน, ขาดแคลนไปทุกสิ่งทุกอย่าง (ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554) เป็นคำคุณศัพท์ซึ่งช่วยขยาย คำว่า อ้าย แสดงให้เห็นถึงสถานะภาพที่ขัดสนยากจน

(4) “...เขาวว่าตัวอ้ายเป็นคนสิ่งตึง มี2สลิ้งปายแฮมชาวห้า ก็ดฮอด เปนต์ไ้หุ่ย กีนยาหุมตุ้ยตะว่าเป็น บอกอ้ายว่ามีวิตามิน...”

(เพลงคนสิ่งตึง)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า สิ่งตึง

คำว่า ตัว หมายถึง น.แก, เธอ สรรพนามที่คนสนิทกันใช้เรียกแทนชื่อ(พจนานุกรมล้านนา-

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 1 อักษร ก ถึง ฝ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533) ซึ่งในบทเพลงดังกล่าวนี้หมายถึง ตัวเอง, ตนเอง

คำว่า อ้าย หมายถึง น. พี่ชายคนโต คำที่ใช้เรียกชายที่มีอายุมากกว่าตน หรือ สรรพนามที่ชายเรียกตนเองเมื่อพูดกับผู้มีอายุน้อยกว่า (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 2 อักษร พ ถึง ฮ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533)

คำว่า สิ่งตึง หรือ สิ่งทึง หมายถึง ว.ทีม ไม่ฉลาด (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 2 อักษร ถึง ฮ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533) เป็นคำคุณศัพท์ซึ่งช่วยขยาย คำว่า อ้าย ช่วยเพิ่มรายละเอียดให้เห็นบุคลิกชัดเจนขึ้น

(5) “...อีน้องบุญนางามเหมือนเอาคำมาต้อง แต่เสียดายแฉ่งว๊องเหมือนหมูแม่ต้องเอาลูกกินนม...”

(เพลงแอ้วสาว)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า ว๊อง

คำว่า แฉ่ง หมายถึง น. ส่วนหน้าของขาใต้ เข้าลงไปถึงข้อเท้า, หน้าแข้ง (ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554)

คำว่า ว๊อง หมายถึง ว. หมายถึง น. โง่ง, เป็นวงโค้ง (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 2 อักษร พ ถึง ฮ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ.2533) เป็นคำคุณศัพท์ซึ่งขยาย คำว่า แฉ่ง แสดงให้เห็นสภาพของขาที่มีลักษณะโค้งโค้ง

3. คำพิเศษที่ขยายคำกริยา ช่วยแสดงคุณสมบัติของคำกริยาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น คำกริยาที่ใช้คำพิเศษขยายอาจเป็นคำกริยาที่แสดงอาการแสดงสภาพ หรือแสดงการประสพ มีตำแหน่งอยู่หลังคำที่ต้องการขยาย

(1) “...ขึ้นเฮือน ขึ้นเฮือนมาต้องแต่ง เปิดฝาหม้อแกง ไ้อะ ผักกาดจ้อ...”

(เพลงผักกาดจ้อ)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า ต้องแต่ง

คำว่า เฮือน หมายถึง น.บ้าน

คำว่า ต้องแต่ง หมายถึง ว. ลักษณะของสิ่งของห้อยและแกว่งไปมา ใช้สำหรับสิ่งของขนาดเล็ก (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 1 อักษร ก ถึง ฝ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ.2533) ซึ่งเป็นคำคุณศัพท์ที่ช่วยขยายคำกริยา คือ คำว่า ขึ้น ให้เห็นลักษณะของการเดินแกว่งไปมา

(2) “...อีน้องบัวลอยตีชายแก่งหอยแก่งปี สลิดจืดตีเสียท่าเขี้ยวอีก็้องห้อง...”

(เพลงแอ้วสาว)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า ก็้องห้อง

คำว่า เขี้ยว หมายถึง น. ฟัน (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 1 อักษร ก ถึง ฝ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533)

คำว่า ยี่ หมายถึง น. แยก, ทำให้ห่างออกเล็กน้อย มักใช้กับฟัน (พจนานุกรมล้านนา-ไทย

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 2 อักษร พ ถึง ฮ
รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533)

คำว่า ก้องห้อง หมายถึง ว.ลักษณะของสิ่ง
เล็กที่งอ (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้า
หลวง ตอนที่ 1 อักษร ก ถึง ฝ รวบรวมโดย อุดม
รุ่งเรืองศรี พ.ศ.2533) เป็นคำคุณศัพท์ซึ่งขยาย
คำว่า ยี่ เพื่อช่วยเพิ่มรายละเอียดให้เห็นถึง
ลักษณะของพื้นที่ผิวดรูปคือห่างและงอ

(3) “...บ้านอ้าย เป็นตูปติดดิน
ส่วนบ้านยุพินเป็นบังกาลอ อ้ายเดิน
เซซัดเซโซ น่องใส่เตี้ยวโนวโก้อ้าย
ใส่เตี้ยวโหลก้าแมวลอดบ่วง...”
(เพลงฝักกาดจ้อ)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ
คำว่า เซซัดเซโซ

คำว่า เซซัดเซโซ หมายถึง ว.ไม่มีกำลัง, ผอม
มาก, เอน, โย้ (พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่
ฟ้าหลวง ตอนที่ 1 อักษร ก ถึง ฝ รวบรวมโดย
อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533) เป็นคำคุณศัพท์ซึ่ง
ช่วยขยายอาการของ คำว่า เดิน แสดงให้เห็น
ลักษณะอาการเดินที่อืดโรยไม่มีเรี่ยวแรง

(4) “...ฮู้แนซัดเข้าสอดสองหู ว่าสี
จมปู ถูกบ้อมเก้าเน็ง...”
(เพลงน้อยใจยา)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ
คำว่า แนซัด

คำว่า ฮู้ หมายถึง ก.รู้ (พจนานุกรมล้านนา-
ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 2 อักษร พ ถึง ฮ
รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533)

คำว่า แนซัด หมายถึง ว. ซัด, ซัดเจน ซึ่ง
น่าจะกลายเสียงมาจากคำว่า ซัด (พจนานุกรม
ล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 1 อักษร ก
ถึง ฝ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533)
เป็นคำคุณศัพท์ซึ่งช่วยขยายสภาพของคำว่า ฮู้
แสดงให้เห็นรายละเอียดของคำว่าฮู้อย่างชัดเจน

(5) “...ปวง ดอกไม้ เบ่งบานสลอน
ฝูงภมร ภูมิ่งสอดไซร์ ดอกพิกลของ
เป็นต้นใต้ ลมปิดไม้มาสู่บ้านตุ...”
(เพลงน้อยใจยา)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ
คำว่า สลอน

คำว่า สลอน ว.เห็นเด่นสะพรั่ง (ราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2554) เป็นคำคุณศัพท์ซึ่งช่วยขยายสภาพ
ของ คำว่า เบ่งบาน ให้เห็นสภาพของดอกไม้ที่
กำลังผลิบาน

4. คำบอกผู้ทำร่วมที่ขยายคำกริยา ใช้
ขยายคำกริยาได้แก่คำว่า “กัน” บอกความหมาย
ว่าผู้ทำกริยานั้นมีมากกว่าหนึ่งที่กระทำร่วมกัน
หรือต่อกัน มีตำแหน่งอยู่หลังคำกริยาที่ต้องการ
ขยาย

(1) “...ฮู้กันดีดี เหาไม่มีตรีต่อกัน...”
(เพลงรักเตี้ยว)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ
คำว่า ดีดี

คำว่า ฮู้ หมายถึง ก. พุด, คุย, เจรจา
(พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่
2 อักษร พ ถึง ฮ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี
พ.ศ. 2533)

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คำว่า ดีดี หมายถึง ว. ประกติ, เฉย ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554) เป็นคำที่มาขยาย คำกริยา คือ คำว่า อู้ โดยใช้คำว่า “กัน” เพื่อบอก การกระทำกริยาที่ทำร่วมกันเพื่อให้พูดจากันดีๆ

5. คำบอกการเข้าร่วมที่ขยายคำกริยา ช่วย แสดงว่าผู้กระทำกริยาเข้าร่วมกระทำกริยา โดยใช้ คำว่าด้วย ประกอบ “ด้วย” อาจแสดงว่าผู้กระทำ กริยาได้กระทำกริยาร่วมกับผู้อื่น มีตำแหน่งอยู่ หลังคำกริยาที่ต้องการขยาย

(1) “...เฮากินเหล้ากันบ้อ หาซะ
ต่างคั้งเหลือเต้าใดเหลือใบห้าสอง
ใบ ป๊ะเฮาไปกินเหล้าด้วยกัน...”

(เพลงลูกเตี๋ย)

จากข้อความข้างต้น ปรากฏคำขยาย คือ คำว่า ดวยกัน

คำว่า ดวยกัน หมายถึง ว. ด้วยกัน (พจนานุกรม ล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง ตอนที่ 1 อักษร ก ถึง ฬ รวบรวมโดย อุดม รุ่งเรืองศรี พ.ศ. 2533) เป็นคำที่ช่วยแสดงกริยาร่วมกัน โดยใช้คำว่า “ด้วย” เพื่อขยายคำว่ากิน เป็นการแสดงว่าได้ กระทำกริยาร่วมกันกับผู้อื่น จากการใช้วิเคราะห์ ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้คำขยายในเพลงของ จรัส มโนเพชร 5 ลักษณะ ซึ่งสามารถแสดง จำนวนและร้อยละดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของคำขยายในภาษาถิ่นเหนือที่ปรากฏในบทเพลงของ จรัส มโนเพชร

ลักษณะของคำขยาย	จำนวนลักษณะของ คำขยาย	ร้อยละ
1. ขยายคำนาม	5	14.28
2. คำคุณศัพท์ที่ขยายคำนาม	21	60
3. คำพิเศษที่ขยายคำกริยา	7	20
4. คำบอกผู้ทำร่วมที่ขยายกริยา	1	2.86
5. คำบอกการเข้าร่วมที่ขยายคำกริยา	1	2.86
รวม	35	100

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวลีชีวิตในเพลง ของจรัส มโนเพชร จำนวนทั้งหมด 19 เพลง รวมจำนวนคำทั้งหมด 35 คำ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คำขยายภาษาถิ่น เหนือในบทเพลงของ จรัส มโนเพชร พบว่า มีการ ใช้คำคุณศัพท์ที่มาขยายคำนามมากที่สุด จำนวน 21 คำ คิดเป็น ร้อยละ 60

ลำดับที่สอง คือ คำพิเศษที่ขยายคำกริยา พบจำนวน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 20

ลำดับที่สาม คือ คำนามที่ขยายคำนาม พบ จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 14.28

ลักษณะคำขยายที่ปรากฏน้อยที่สุด คือ คำบอกผู้ทำร่วมที่ขยายคำกริยา และคำบอกการ เข้าร่วมที่ขยายกริยา ปรากฏจำนวนอย่างละ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.86

อาจกล่าวได้ว่า การใช้คำขยายภาษาถิ่น เหนือในเพลงของ จรัส มโนเพชร ที่ปรากฏแสดงให้เห็นว่าคำขยายภาษาถิ่นเหนือมีลักษณะ

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

แตกต่างกัน และโดดเด่น จึงมีอิทธิพลต่อการแสดงให้
เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวล้านนา โดยผ่านการคัดสรร
คำเพื่อสร้างผลงานเพลงให้ผู้ฟังได้รู้สึก และเข้าใจ
ความหมายของเรื่องราวที่จรัส มโนเพ็ชร
ถ่ายทอดออกมา ตัวอย่างเช่น

“...ลืมหายแม่ว่องลืมหายแม่ข่องตีเกย
ใส่ปล่า มากัดสันไตจา จากบ้านนา
ปอบบ่แลบเปลี่ยว...”

จากข้อความ คำว่า “แม่ว่อง” ซึ่งเป็นคำนาม
ที่มาขยายคำนามด้วยกันเอง คือ คำว่า “ควาย”
หมายถึง ลักษณะเขาควายตัวเมียที่โค้งงอ แสดง
ว่าควายตัวนั้นมีอายุมากแล้ว ซึ่งอาชีพของชาว
ล้านนา คือ การทำนา ควายจึงเป็นสัตว์ที่สำคัญ
ต่อการทำอาชีพทางเกษตรกรรม

นอกจากเพลงของ จรัส มโนเพ็ชร จะ
ถ่ายทอดวิถีชีวิตผ่านความหมายของคำ ยังทำให้
ชาวล้านนาได้ตระหนักถึงคุณค่าของภาษาของตน
ที่มีความงดงามเฉพาะตัว ให้คงอยู่กับคนรุ่นหลัง
ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาคำขยายในภาษาถิ่นอื่นๆ ใน
เพลงลูกทุ่งหรือเพลงประเภทอื่นๆ
2. ควรนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทาง
ในการศึกษาคำขยายในภาษาถิ่นเหนือในรูปแบบ
วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทอื่นๆ เช่น นิทาน
พื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน ฯลฯ

เอกสารอ้างอิง

- กรณัท บุญรักษาเดชานา. (2557). การเปลี่ยนแปลง
ของเพลงพื้นเมืองล้านนาสู่เพลงโฟล์คของ
คำเมือง: กรณีศึกษา จรัส มโนเพ็ชร.
ปริญญามหาบัณฑิต สังคีตวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กฤติน วงศ์ถิรชา. (2556). เนื้อหาและการสื่อ
ความหมายเพลงโฟล์คของคำเมืองของ
จรัส มโนเพ็ชร เพื่อกลุ่มผู้ฟังสมัยใหม่:
กรณีศึกษาเพลง “พี่สาวครับ”. ปริญญา
มหาบัณฑิต นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย
กรุงเทพ.
- ญาณเทพ อารมณีนุ่น. (2554). วิเคราะห์บทเพลง
จรัส มโนเพ็ชร. ปริญญามหาบัณฑิต มานุษย
ดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นววรรณ พันธุมเมธา. (2558). ไวยากรณ์ไทย.
(พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ ฯ: โครงการ
เผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เปรมวดี กิรวาทิ. (2552). ความตายของ จรัส
มโน เพ็ชร: ความทรงจำและกิจกรรมรำลึก
ในสังคมล้านนา. วารสารสังคมศาสตร์ 21
(2), 245-275.
- พรพรรณ วรรณนา. (2542). “เพลงคำเมือง”, ใน
สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ เล่ม
9. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรม
ไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 กรุงเทพฯ ฯ:
บริษัทนานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์ จำกัด.
- เรืองเดช ปันเชื่อนขัตติย์. (2531). ภาษาถิ่นตระกูลไทย.
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุฯ.

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

- อุดม รุ่งเรืองศรี. (2533). **พจนานุกรมล้านนา-ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง**. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- blogGang. (2551). **เพลงก่ายง่าว**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=kawaka&month=052006&date=31&group=3&blog=16>
- _____. (2551). **เพลงเป็นฮักตัว**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=kawaka&month=052006&date=31&group=3&blog=16>
- _____. (2551). **เพลงลานนา**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=kawaka&month=052006&date=31&group=3&blog=16>
- blogGang. (2551). **เพลงแอ้วสาว**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=kawaka&month=052006&date=31&group=3&blog=16>
- _____. (2551). **เพลงลักเตี้ยว**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=kawaka&month=052006&date=31&group=3&blog=16>
- _____. (2551). **เพลงจิ๊กโก๋สะหม้งเค็ม**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=kawaka&month=052006&date=31&group=3&blog=16>
- _____. (2551). **เพลงคนแหลวแหว**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=kawaka&month=052006&date=31&group=3&blog=16>
- Meemodel. (2559). **เพลงหยุบมือกำ**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก https://เพลง.meemodel.com/เนื้อเพลง/หยุบมือกำ_เพลงคำเมือง
- _____. (2559). **เพลงน้อยใจยา**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก https://เพลง.meemodel.com/เนื้อเพลง/น้อยใจยา_เพลงคู่%20จรัล-สุนทรีย์
- _____. (2559). **เพลงเสเลเมา**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก https://เพลง.meemodel.com/เนื้อเพลง/เสเลเมา_จรัล%20มโนเพชร
- Meemodel. (2559). **เพลงลีมอายแล้วกา**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก https://เพลง.meemodel.com/เนื้อเพลง/ลีมอายแล้วกา_จรัล%20มโนเพชร
- _____. (2559). **เพลงคนสิ่งตึง**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก https://เพลง.meemodel.com/เนื้อเพลง/คนสิ่งตึง_จรัล%20มโนเพชร
- _____. (2559). **เพลงผักกาดจ้อ**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก https://เพลง.meemodel.com/เนื้อเพลง/ผักกาดจ้อ_จรัล%20มโนเพชร
- _____. (2559). **เพลงของกินคนเมือง**. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก https://เพลง.meemodel.com/เนื้อเพลง/ของกินคนเมือง_จรัล%20มโนเพชร

การนำเสนอโครงการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานระดับชาติของนักศึกษา

ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 1/2561

วันที่ 15 กันยายน 2561

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

- _____. (2559). เพลงพี่สาวครับ. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก https://เพลง.meemodel.com/เนื้อเพลง/พี่สาวครับ_จรัล%20มโนเพ็ชร
- _____. (2559). เพลงสาวมอเตอร์ไซด์. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก https://เพลง.meemodel.com/เนื้อเพลง/สาวมอเตอร์ไซด์_จรัล%20มโนเพ็ชร
- _____. (2559). เพลงอ้อยคำ. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก https://เพลง.meemodel.com/เนื้อเพลง/อ้อยคำ_จรัล%20มโนเพ็ชร
- Siammelodies. (2559). เพลงแกงเนื้อ. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Zc8ndeUblgY>
- Soundha. (2560). เพลงบ้านป่าเมืองดอย. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.soundha.com/song-detail.php?id=402>